

J. R.

**Nowe prawo o adopcji we Francji :
[recenzja artykułu Pierre'a Raynauda
opublikowanego w "Recueil Dalloz",
1963, nr 21]**

Palestra 7/9(69), 77-78

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wprowadzenie obu powyższych reżymów ma duże znaczenie praktyczne. Pozwala ono skazanym na prowadzenie normalnego życia oraz na nieprzerwane wykonywanie pracy zawodowej. A chodzi tu o dość znaczną liczbę skazanych. W 1955 r. 80% orzeczonych w Belgii kar pozbawienia wolności nie przekraczało okresu 6 miesięcy (w tym 27% — 1 miesiąca, a 46% — 3 miesięcy).

Zawieszanie wykonania tych kar nie wydaje się polityką prawidłową. Grzywna również ich nie zastąpi. Eksperyment podjęty w Belgii stawia sobie za cel prawidłowe rozwiązanie tego problemu. Stanowi on etap modernizacji kar pozbawienia wolności.

Dolna granica wieku przy odpowiedzialności karnej

jest problemem szczególnie żywo dyskutowanym, i to od 25 lat, w Anglii. Interesujące na ten temat wiadomości o przebiegu i wynikach tej dyskusji publikuje „The British Journal of Criminology” z maja 1963 r.

Od wielu lat występowano w Anglii z postulatem ustalenia dolnej granicy wieku przy odpowiedzialności karnej młodocianych — wzorem innych ustawodawstw państw europejskich — na lat 13 lub 14. Powstały w wyniku tej dyskusji tzw. *Ingleby Report* z 1960 r. zalecił ustalenie tej granicy na lat 12.

W r. 1962 rząd zaproponował ustalenie (dotychczas ściśle nie określonej) granicy tego wieku na lat 10 w formie znowelizowania ustawy o dzieciach i młodzieży (*the Childreu and Young Persons Bill*). Lady Wootton uzyskała jednakże sukces w Izbie Lordów, która większością 1 głosu postanowiła podnieść tę granicę do lat 12. W styczniu 1963 r. Izba Lordów ponownie przedyskutowała ten problem i uchwaliła ustalić granicę tego wieku na lat 10. Uchwała ta wywołała jednak liczne głosy sprzeciwu.

Bez mała czterdzieści lat temu, w projekcie ustawy z 1924 r. proponowano ustalenie granicy wieku przy odpowiedzialności karnej na 10 lat. Przy obecnym stanie postępowania w tej materii — kończy swe uwagi autor omawianego sprawozdania — można oczekiwać, że granica 12 lat zostanie przyjęta w brytyjskim ustawodawstwie dopiero pod koniec naszego stulecia.

Nowe prawo o adopcji we Francji

Na podstawie ustawy no 63—215 z 1 marca 1963 r. przeprowadzono istotną reformę prawa francuskiego w sprawie adopcji. Podstawowe jej założenia omawia na łamach „Recueil Dalloz” (nr 21 z 29.V.1963 r.) prof. Pierre R a y n a u d.

W zakresie przesłanek warunkujących zawiązanie stosunku przysposobienia nowa ustawa:

- 1) z jednej strony zmierza do zapobieżenia zbyt pochopnemu, pośpiesznemu orzekaniu przysposobienia — przez wprowadzenie pewnego okresu, w ciągu którego dziecko przebywa w domu i pod opieką osób, które chcą je przysposobić (tzw. *délai de rucueil*),
- 2) z drugiej zaś wprowadza przepisy, których celem jest ułatwienie przysposobienia przez zezwolenie sędziemu, na orzeczenie tego przysposobienia po-

mimo sprzeciwu rodziców dziecka, jeżeli uzna ten sprzeciw za bezpodstawny.

Ad 1). Artykuł 343 kodeksu cywilnego w nowym brzmieniu stanowi, że „przysposobienie małoletnich, którzy nie ukończyli 16 lat, nie może być orzeczone, jeśli dziecko nie przebywało w ognisku domowym (*foyer*) przysposabiającego lub przysposabiających przez 6 miesięcy”.

Ustawa modyfikuje w pewnym zakresie także przepisy ustawy o rodzinie i pomocy społecznej, przewidując środki zmierzające do wzmocnienia i rozszerzenia przedwstępnych badań prowadzonych przed orzeczeniem przysposobienia. Służba pomocy społecznej dzieciom może z własnej inicjatywy lub na żądanie sądu dostarczyć prokuratorowi Republiki wszelkich informacji dotyczących jej podopiecznych. Informacje te „nie mogą być jednak ujawnione w żadnym postępowaniu ani też wzmiankowane w jakiegokolwiek decyzji”, „mogą one być tylko komunikowane sędziom”.

Ad. 2). Ustawa precyzuje treść art. 352 kod. cyw. zezwalającego na pominięcie odmowy jednego z rodziców co do udzielenia zgody na orzeczenie adopcji, jeżeli nie wykazywał on zainteresowania w sprawach wychowania dziecka i zapewnienia należytych warunków życia, a drugi z rodziców zgody swej udzielił lub też już nie żyje albo nie jest znany. Nowa ustawa przewiduje również możliwość orzeczenia przysposobienia pomimo braku zgody obojga rodziców, jeżeli „nie interesowali się oni dzieckiem albo postępowaniem swoim narażają na szwank moralność, zdrowie lub wychowanie dziecka”.

Nie ma więzień w Grenlandii

Grenlandzki system prawny nawet w tej postaci, jaką nadano mu w 1943 r., nie przewiduje kar pozbawienia wolności. Zna on jedynie orzeczenia o charakterze wychowawczym. Tak podaje „NCCD News”, a za nią amerykańskie pismo „Probation” z 2 kwietnia 1963 r.

W Grenlandii nie jest znana instytucja więzienia i — co ważniejsze — jak to donosi w swym raporcie specjalna grupa ekspertów, delegowana tamże przez sąd duński, do zbadania działania miejscowego prawa karnego, potrzeba ustanowienia tej instytucji w ogóle nie istnieje.

W związku z powyższym Heming Broensted, stojący na czele duńskiego ministerstwa do spraw Grenlandii, oświadczył, że nawet w dalekiej przyszłości ludność eskimoska zamieszkująca Grenlandię upatrywała w fakcie chwilowego odosobnienia przestępcy jedynie środek pozwalający wykryć przyczyny popełnienia przestępstwa, a nie jako środek represji czy też ukarania sprawcy. Rzecz znamienna, że te tradycyjne poglądy społeczeństwa eskimoskiego są zdaniem p. Broensteda zbliżone z najnowszymi postulatami współczesnych nauk kryminologicznych.